

Obsah

Kolektiv autorů	V
Seznam zkratk	XVII
Předmluva k 1. vydání	XXI
Předmluva ke 2. vydání	XXII
1 Anatomie ucha	1
1.1 Anatomie zevního ucha	1
1.2 Anatomie středního ucha	1
1.3 Anatomie percepční (senzorieurální) části orgánu sluchu a rovnovážného ústrojí	2
1.3.1 Labyrint	2
1.3.2 Cortiho orgán	3
1.3.3 Stria vascularis a Reissnerova membrána	3
1.3.4 Polokruhové kanálky, utriculus, sacculus	3
1.3.5 Jádra a dráha rovnovážného ústrojí	4
1.3.6 Sluchový nerv	4
1.3.7 Sluchová jádra a sluchová dráha	5
2 Fyziologická akustika	7
2.1 Vlastnosti sluchu	7
2.2 Základní pojmy a jednotky fyziologické akustiky	8
3 Fyziologie a patofyziologie rovnováhy	11
3.1 Syndromologie rovnovážných poruch	12
3.1.1 Periferní porucha rovnováhy	12
3.1.2 Centrální porucha rovnováhy	13
3.1.3 Smíšená porucha rovnováhy	13
4 Vyšetřovací metody sluchového orgánu a sluchové funkce	15
4.1 Vyšetřování funkce Eustachovy trubice	15
4.2 Vyšetřování sluchu subjektivními metodami	16
4.2.1 Sluchová zkouška řeči	16
4.2.2 Zkouška ladičkami	16
4.2.3 Prahová tónová audiometrie	16
4.2.4 Slovní audiometrie	19
4.3 Vyšetřování sluchu objektivními vyšetřovacími metodami	21
4.3.1 Impedanční audiometrie	21
4.3.2 Elektrofyzilogické (objektivní) vyšetřovací metody	24
5 Klasifikace a hodnocení sluchové léze	27
6 Základy rehabilitace sluchu	31
6.1 Rehabilitace sluchově postižených dětí	31

6.1.1	Kochleární implantát	31
6.2	Rehabilitace dospělých	32
6.3	Psychosociální důsledky sluchových vad	33
Literatura		33
7	Vyšetření rovnovážného ústrojí	35
7.1	Oční vyšetření a vyšetření očních pohybů, okulovestibulárního reflexu (nystagmu)	35
7.1.1	Spontánní nystagmus	36
7.1.2	Nystagmus polohový a polohovací	36
7.2	Instrumentální vyšetření indukovaných nystagmů	37
7.2.1	Rotační zkouška	37
7.2.2	Kalorická zkouška	37
7.3	Vyšetření posturálních reflexů	39
7.3.1	Počítačová posturografie	39
7.3.2	Vyšetřování rovnováhy pomocí tetrax interactive balance system (IBS)	39
7.4	Další vyšetření potřebná v diagnostice závratí	42
Literatura		42
8	Lící nerv	45
8.1	Vyšetřování poruch funkce lícího nervu	45
Literatura		46
9	Zevní ucho – nemoci zevního ucha	47
9.1	Záněty boltce	47
9.1.1	Perichondritida a flegmóna boltce	47
9.1.2	Erysipel	47
9.1.3	Chondrodermatitis nodularis helicis – m. Winkler	48
9.2	Záněty zevního zvukovodu	48
9.2.1	Otitis externa diffusa – bakteriální a virový zánět zvukovodu	49
9.2.2	Otitis externa mycotica	49
9.2.3	Furunkl zevního zvukovodu	49
9.2.4	Herpes zoster oticus	50
9.2.5	Ekzém zevního zvukovodu	50
9.2.6	Otitis externa maligna	50
9.3	Specifické chronické záněty	51
9.3.1	TBC a II. stadium syfilitidy	51
9.3.2	Cholesteatom zevního zvukovodu	51
9.4	Traumata zevního ucha	51
9.5	Cizí tělesa zevního ucha a cerumen	52
9.6	Nádory zevního ucha	52
9.6.1	Benigní nádory	52
9.6.2	Prekancerózy	53
9.6.3	Maligní nádory	53

9.7	Kongenitální anomálie zevního ucha	54
10	Střední ucho – nemoci středního ucha	57
10.1	Poruchy ventilace a drenáže středouší	57
10.1.1	Akutní tubární katar (serotympanon)	58
10.1.2	Otitis media secretorica (OMS) – seromukotympanon, glue ear... ..	58
10.1.3	Tuba auditiva patens	60
10.2	Nespecifické záněty středouší a systému mastoidálních sklípků	61
10.2.1	Otitis media acuta (OMA)	61
10.2.2	Otitis media chronica (OMCH)	63
10.2.2.1	Chronická otitida bez cholesteatomu	64
10.2.2.2	Chronická otitida s cholesteatomem	67
10.2.2.3	Tympanoskleróza	70
10.3	Chirurgická léčba	71
10.3.1	Sanace	73
10.3.2	Rekonstrukce	76
10.3.2.1	Rekonstrukce trepanační dutiny	76
10.3.2.2	Tympanoplastiky (TP)	76
10.4	Zánětlivé otogenní komplikace	83
10.4.1	Mastoiditida a subperiostální absces	83
10.4.2	Labyrinthitida	84
10.4.3	Petrositida	85
10.4.4	Paréza n. VII	85
10.4.5	Epidurální empyém	87
10.4.6	Subdurální empyém	87
10.4.7	Otogenní meningitida	87
10.4.8	Otogenní trombóza sinus sigmoideus	88
10.4.9	Otogenní mozkový absces	88
10.4.10	Otogenní hydrocefalus	89
10.5	Specifická zánětlivá onemocnění středouší a granulomatózy	89
10.5.1	Tuberkulóza	89
10.5.2	Syfilis	90
10.5.3	Granulomatóza s polyangiitidou (dříve Wegenerova granulomatóza)	91
10.6	Nezánětlivá onemocnění pouzdra labyrintu	92
10.6.1	Otoskleróza (otospongióza)	92
10.7	Traumata středouší a pyramidy	94
10.7.1	Fraktury pyramidy kosti skalní	94
10.7.2	Traumata středouší a bubínku, cizí tělesa středouší	95
10.8	Tumory středouší a pyramidy	96
10.8.1	Glomus tumor (nonchromafinní paragangliom)	96
10.8.2	Adenom středouší	97
10.8.3	Neurinom statoakustického nervu	98
10.8.4	Karcinom středního ucha a zvukovodu	99
10.8.5	Cholesteatom hrotu pyramidy	100

10.8.6	Cholesterolový granulom (cysta) hrotu pyramidy	101
10.9	Kongenitální anomálie středouší a zevního ucha	101
Literatura	.....	103
11	Onemocnění vnitřního ucha	107
11.1	Akutní labyrintitida	107
11.2	Ménièreova choroba	107
11.3	Krvácení do labyrintu – apoplexia labyrinthi	110
11.4	Vazospastické onemocnění labyrintu	111
11.5	Toxické poškození kochleovestibulárního analyzátoru	112
11.5.1	Toxická antibiotika	112
11.5.2	Ototoxické léky a látky	112
11.6	Zánětlivá poškození kochleovestibulárního analyzátoru	113
11.6.1	Herpes zoster oticus	113
11.6.2	Neuritis vestibularis	113
11.6.3	Ostatní virové infekce	114
11.6.4	Komplikace bakteriálních infekcí	114
11.7	Tumor statoakustického nervu – vestibulární schwannom	115
11.8	Poškození z nadměrného hluku	117
11.9	Náhlá idiopatická nedoslýchavost či hluchota	120
11.10	Presbycusis a socioacusis	120
11.11	Symptomatické kochleovestibulární poruchy	121
11.12	Centrální vady sluchu	122
11.13	Geneticky podmíněné vady sluchu	123
11.14	Embryonálně a perinatálně získané vady sluchu	123
11.15	Traumatické postižení vnitřního ucha	124
11.15.1	Komoce labyrintu	124
11.15.2	Akutrauma	124
11.15.3	Barotrauma	125
11.15.4	Kesonová nemoc	125
Literatura	.....	125
12	Nos a vedlejší dutiny nosní	131
12.1	Základy anatomie a fyziologie	131
12.1.1	Zevní nos	131
12.1.2	Dutina nosní	131
12.1.3	Vedlejší dutiny nosní	132
12.2	Vyšetřovací metody v rinologii	135
12.2.1	Anamnéza	135
12.2.2	Fyzikální vyšetření	136
12.2.3	Rinoskopie	136
12.2.4	Rinoendoskopie	136
12.2.5	Vyšetření nosní průchodnosti	137
12.2.6	Vyšetření čichu	138
12.2.7	Zobrazovací vyšetření	140
12.3	Vrozené vady	141

12.3.1	Choanální atrezie	141
12.3.2	Meningokély, encefalokély	141
12.3.3	Nosní píštěle, cysty a gliomy	141
12.3.4	Rozštěpové vady	142
12.4	Onemocnění zevního nosu	142
12.4.1	Foliculitis et furunculus nasi	142
12.4.2	Erysipelas	143
12.4.3	Eczema nasi	143
12.4.4	Herpes simplex nasalis	143
12.4.5	Rhinophyma	143
12.5	Rinitidy	144
12.5.1	Rhinitis allergica	145
12.5.2	Rhinitis infectiosa	146
12.5.2.1	Rhinitis infectiosa acuta – coryza	146
12.5.2.2	Rhinitis infectiosa chronica non specifica	146
12.5.2.3	Rhinitis chronica infectiosa specifica	147
12.5.3	Ostatní rýmy	147
12.6	Cizí tělesa v dutině nosní a paranazálních dutinách	148
12.7	Onemocnění nosního septa	149
12.7.1	Deformity nosního septa – deviatio, subluxatio, cristae et spinae septi nasi	149
12.7.2	Haematoma et abscessus septi nasi	150
12.7.3	Perforatio septi nasi	150
12.8	Epistaxis	150
12.9	Rinosinusitidy	151
12.9.1	Akutní rinosinusitida	152
12.9.2	Chronická rinosinusitida	155
12.9.3	Mykotické rinosinusitidy	163
12.9.4	Komplikace rinosinusitid	164
12.9.4.1	Komplikace od kostěného ohrazení dutin	165
12.9.4.2	Komplikace očníkové	165
12.9.4.3	Komplikace nitrolební	166
12.10	Mukokély a cysty	167
12.11	Granulomatózní záněty	168
12.11.1	Specifické záněty	168
12.11.2	Vaskulitidy	170
12.12	Nádory nosu a paranazálních dutin	171
12.12.1	Benigní nádory	171
12.12.2	Maligní nádory	173
12.12.2.1	Maligní nádory zevního nosu	173
12.12.2.2	Maligní nádory dutiny nosní a paranazálních dutin	173
Literatura	.....	174
13 Polykací cesty	.....	177
13.1	Dutina ústní a hltan	177

13.1.1	Klinická anatomie	177
13.1.1.1	Waldeyerův mizní okruh	178
13.1.1.2	Oběh krevní, mizní a inervace	180
13.1.2	Vyšetření dutiny ústní a faryngu	180
13.1.3	Onemocnění dutiny ústní	181
13.1.3.1	Vrozené vady	181
13.1.3.2	Úrazy dutiny ústní	181
13.1.3.3	Poleptání dutiny ústní	182
13.1.3.4	Záněty v dutině ústní	182
13.1.3.5	Specifické záněty	184
13.1.3.6	Quinckeho edém	185
13.1.3.7	Leukoplakie	185
13.1.3.8	Záněty jazyka (glossitis)	186
13.1.3.9	Nádory ústní dutiny	187
13.1.3.10	Záněty Waldeyerova lymfatického kruhu	190
13.1.3.11	Symptomatické angíny	197
13.1.3.12	Komplikace angín	198
13.1.3.13	Chronická tonzilitida	202
13.1.3.14	Fokální infekce	203
13.1.3.15	Tonzilektomie	204
13.1.3.16	Rakovina mandlí	206
13.1.3.17	Onemocnění faryngu	207
13.1.3.18	Benigní nádory faryngu	211
13.2	Jícen	214
13.2.1	Klinická anatomie	214
13.2.2	Vyšetření	216
13.2.3	Onemocnění jícnu	220
13.2.3.1	Cizí tělesa v jícnu	220
13.2.3.2	Korozivní ezofagitida (oesofagitis corrosiva)	225
13.2.3.3	Poranění jícnu	227
13.2.4	Nádory jícnu	227
13.2.4.1	Benigní nádory	227
13.2.4.2	Zhoubné nádory jícnu	228
13.2.4.3	Faryngoezofageální divertikl (Zenkerův divertikl)	228
Literatura	.....	229
14	Slinné žlázy	231
14.1	Anatomie	231
14.2	Fyziologické funkce sliny	231
14.3	Vyšetřovací metody	233
14.4	Nemoci slinných žláz	234
14.4.1	Zánětlivá onemocnění	234
14.4.1.1	Akutní záněty	234
14.4.1.2	Chronický zánět slinných žláz	235
14.4.1.3	Specifické záněty	236

14.4.2	Sialolitiáza	236
14.4.3	Sialoadenózy (sialózy)	237
14.4.4	Úrazy slinných žláz	237
14.4.5	Autoimunitní onemocnění slinných žláz	238
14.4.6	Další nenádorová onemocnění slinných žláz	238
14.4.7	Nádorová onemocnění slinných žláz	239
Literatura		243
15	Hrtan a průdušnice	245
15.1	Anatomické poznámky	245
15.2	Základy vyšetřovacích metod hrtanu a dolních cest dýchacích	246
15.2.1	Nepřímá laryngoskopie	246
15.2.2	Přímá (direktní) laryngoskopie	247
15.2.3	Vyšetření filtrovaným světlem	248
15.3	Nemoci hrtanu a průdušnice	250
15.3.1	Vývojové vady hrtanu a průdušnice	250
15.3.1.1	Laryngomalacie	250
15.3.1.2	Neurogenní choroby	250
15.3.1.3	Vzácnější kongenitální anomálie hrtanu	251
15.3.2	Zánětlivá onemocnění hrtanu	253
15.3.2.1	Akutní záněty	253
15.3.2.2	Chronické záněty	255
15.3.2.3	Specifické záněty hrtanu	257
15.3.3	Nezánětlivý edém hrtanu	258
15.3.4	Poruchy hrtanové inervace	258
15.3.4.1	Obrny fonačního svalstva	258
15.3.4.2	Laryngospasmus	260
15.3.4.3	Poruchy citlivosti – anestezie a hypstezie hrtanu	261
15.3.4.4	Neuralgie n. laryngeus superior	261
15.3.5	Úrazy a poranění hrtanu a průdušnice	261
15.3.5.1	Zevní poranění hrtanu a průdušnice	261
15.3.5.2	Vnitřní poranění hrtanu a průdušnice	263
15.3.6	Nádory hrtanu a průdušnice	267
15.3.6.1	Benigní nádory hrtanu	267
15.3.6.2	Zhoubné nádory hrtanu	270
15.3.6.3	Benigní nádory průdušnice	279
15.3.6.4	Zhoubné nádory průdušnice	280
15.4	Metody zajištění dýchacích cest při jejich obstrukci	280
15.4.1	Endotracheální intubace	281
15.4.2	Tracheostomie	281
15.4.3	Punkční dilatační tracheostomie (PDT)	281
15.4.4	Koniotomie, koniopunkce	282
15.4.5	Bronchoskopie rigidním tubusem	282
Literatura		282

16 Traumatologie ORL oblasti	285
16.1 Rozdělení	285
16.2 Poranění měkkých tkání obličeje	286
16.3 Poranění skeletu obličeje	286
Literatura	292
17 Nemoci a chirurgie štítné žlázy	293
17.1 Nemoci štítné žlázy	293
17.1.1 Vyšetřovací metody	293
17.1.2 Struma	298
17.1.3 Hypotyreóza	299
17.1.3.1 Primární hypotyreóza	300
17.1.3.2 Sekundární hypotyreóza	300
17.1.3.3 Myxedémové kóma	302
17.1.3.4 Subklinická hypotyreóza	303
17.1.4 Hypertyreóza	303
17.1.4.1 Gravesova-Basedowova nemoc	304
17.1.4.2 Hypertyreóza na podkladě toxického (independentního, autonomního) adenomu nebo multifokální independence (polynodózní toxická struma)	306
17.1.5 Nádory štítné žlázy	309
17.1.6 Pooperační hypoparatyreóza	310
Literatura	310
17.2 Chirurgie štítné žlázy a příštítných tělísek	311
17.2.1 Anatomické poznámky	311
17.2.2 Typy operací štítné žlázy	313
17.2.3 Komplikace chirurgie štítné žlázy	314
Literatura	315
18 Krční uzlinový syndrom – diferenciální diagnostika krční lymfadenopatie	317
18.1 Definice	317
18.2 Anatomie a fyziologie	317
18.3 Nomenklatura lymfatických uzlin	319
18.4 Definice krční lymfadenopatie	321
18.5 Diferenciální diagnóza uzlinového syndromu s projevy v ORL oblasti a vyšetření potřebná ke stanovení diagnózy	322
18.6 Nenádorové lymfadenopatie	325
18.7 Nádorové zvětšení lymfatických uzlin	326
18.7.1 Maligní lymfomy	329
18.7.1.1 Hodgkinova choroba (maligní lymfogranulom)	329
18.7.1.2 Non-hodgkinské lymfomy (NHL)	330
18.7.2 Metastaticky postižené uzliny	330
18.7.2.1 Metastázy do uzlin z oblasti hlavy a krku	330
18.7.2.2 Metastázy do uzlin ze vzdálených orgánů	332

18.7.2.3	Metastázy do uzlin bez známého primárního ložiska nádoru	332
Literatura	.....	333
19	Vývojové anomálie krku	335
19.1	Mediální krční cysty a píštěle	335
19.2	Laterální píštěle a cysty	337
19.3	Heterotopie štítné žlázy	339
19.4	Další vývojové anomálie krku	340
Literatura	.....	340
20	Poruchy dýchání ve spánku	341
20.1	Poruchy dýchání ve spánku dospělých pacientů	342
20.2	Poruchy dýchání ve spánku u dětí	349
Literatura	.....	350
21	Rehabilitace u pacientů s ORL diagnózami	353
21.1	Rehabilitační péče o pacienty s vertigem	354
21.2	Rehabilitační péče o pacienty s tinitem	355
Literatura	.....	356
22	Využití robotické chirurgie v otorinolaryngologii	357
22.1	Přehled o současném stavu problematiky	357
22.1.1	Roboticky asistovaná miniinvazivní medicína	357
22.1.2	Roboticky asistované zákroky v ORL	358
Literatura	.....	360
23	Foniatrie	361
23.1	Řeč	361
23.1.1	Vývojové poruchy řeči	365
23.1.1.1	Prostý opožděný vývoj řeči	365
23.1.1.2	Vývojová dysfázie	366
23.1.1.3	Vývojová dysartrie, dyspraxie a kombinované formy postižení	368
23.1.1.4	Vývojová porucha artikulace – dyslalie	369
23.1.1.5	Pervazivní vývojové poruchy řeči	369
23.1.1.6	Poruchy řeči u dětí s postižením dalších důležitých oblastí CNS a oblasti otorofaciální	370
23.1.2	Poruchy řeči postihující povrchovou strukturu řeči organického původu	373
23.1.2.1	Anatomické odchylky mluvidel	373
23.1.2.2	Poruchy inervace mluvidel	374
23.1.2.3	Poruchy řeči při poškození mozečku	374
23.1.2.4	Bulbární a suprabulbární dysartrie	374
23.1.3	Poruchy řeči při sníženém intelektu (viz výše)	375
23.1.4	Poruchy plynulosti řeči	375

23.1.5	Neurózy řeči	375
23.1.6	Psychogenní poruchy řeči	375
23.1.7	Afázie	375
23.1.8	Poruchy řeči provázející duševní choroby	377
23.1.9	Poruchy řeči u geneticky podmíněných syndromů	377
23.2	Sluch	377
23.2.1	Sluchové vady u dětí a jejich dělení	377
23.2.1.1	Vrozené sluchové vady dědičné	378
23.2.1.2	Vrozené sluchové vady získané	379
23.2.2	Vyšetření sluchu u dětí	380
23.2.2.1	Subjektivní (behaviorální) vyšetření sluchu	381
23.2.3	Léčba a korekce sluchových vad	382
23.3	Hlas	386
23.3.1	Vývoj hlasu	387
23.3.2	Rozdělení poruch hlasu u dětí	388
23.3.2.1	Organické poruchy hlasu	388
23.3.2.2	Funkční poruchy hlasu u dětí a mladistvých	392
23.3.3	Psychogenní poruchy hlasu	393
23.4	Možnosti léčby hlasových profesionálů v ambulantní praxi	395
23.4.1	Organická onemocnění	399
23.4.2	Funkční poruchy hlasu u hlasových profesionálů	400
Literatura		407
Rejstřík		409
Souhrn		417
Summary		418